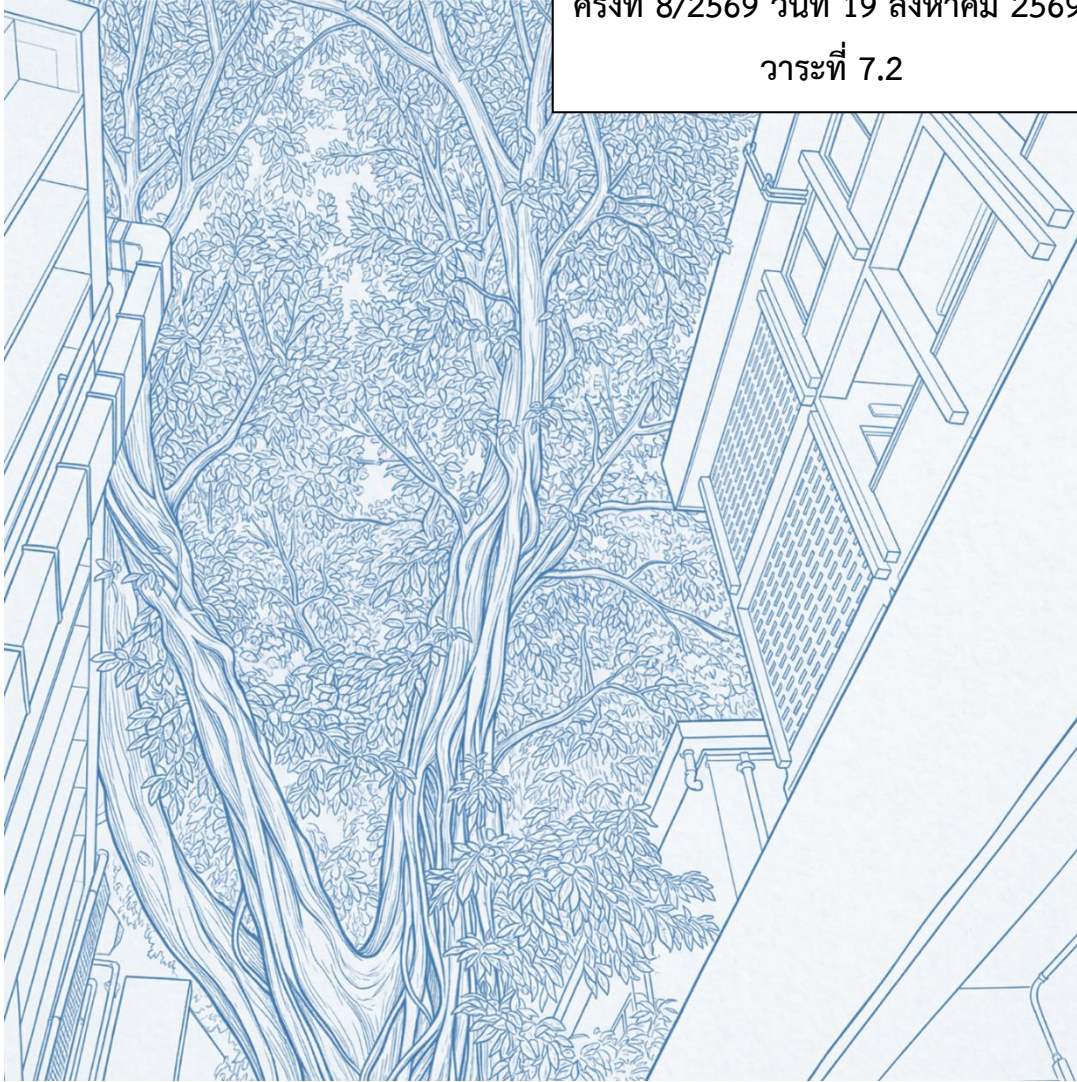

เอกสารประกอบการประชุมสภาฯ มศก.
ครั้งที่ 8/2569 วันที่ 19 สิงหาคม 2569
วาระที่ 7.2

เป้าหมายความสำเร็จและแผนพัฒนาคณะโบราณคดี ระยะ 4 ปี
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2570-2573

สู่ทศวรรษที่ 8 ของคณะโบราณคดี การสร้างคุณค่าที่ยั่งยืนเพื่อสังคม

***Towards the Eighth Decade of the Faculty of Archaeology:
Creating Sustainable Value for Society***

นฤพล หวังธงชัยเจริญ

1. สถานภาพคณะโบราณคดีปัจจุบัน (พ.ศ. 2569)

คณะโบราณคดีตั้งขึ้น พ.ศ. 2498 เป็นคณะลำดับที่ 3 ของมหาวิทยาลัยศิลปากร จุดมุ่งหมายเพื่อผลิตนักโบราณคดีสำหรับทำงานในกรมศิลปากร ปัจจุบันเป็นหน่วยงานภายใต้กำกับของอธิการบดี ผู้บริหารสูงสุดคือคณบดี โครงสร้างองค์กรประกอบด้วยสำนักงานคณบดี ภาควิชา 5 ภาควิชาคือโบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ มานุษยวิทยา ภาษาตะวันออก และภาษาตะวันตก และศูนย์ 3 ศูนย์คือศูนย์สันสกฤตศึกษา ศูนย์วิจัยและบริการวิชาการมรดกวัฒนธรรมโบราณคดี และศูนย์วิจัยสุวรรณภูมิศึกษา โดยใช้อาคารคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระเป็นพื้นที่หลักและอาคารศูนย์สันสกฤตศึกษา ทวีวัฒนา เป็นพื้นที่สนับสนุน

การจัดการเรียนการสอน คณะโบราณคดีจัดการเรียนการสอนจำนวน 17 หลักสูตร เป็นหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ปริญญาตรี) 7 หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปริญญาโท) 6 หลักสูตร และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปริญญาเอก) 4 หลักสูตร เป็นคณะเดียวในประเทศไทยที่จัดการเรียนการสอนด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จารึกและภาษาโบราณ การจัดการจดหมายเหตุฯ

ข้อมูลปีการศึกษา 2565-2567 คณะฯ มีนักศึกษาจำนวนรวมทั้งสิ้นต่อปีประมาณ 1,158 คน ในระดับปริญญาตรีรับนักศึกษาได้ร้อยละ 95 เทียบจากแผนการรับที่กำหนด ระดับบัณฑิตศึกษารับนักศึกษาได้ร้อยละ 42 เทียบจากแผนการรับที่กำหนด

การวิจัย คณะโบราณคดี มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาและศิลปวัฒนธรรม มีเครือข่ายความร่วมมือทั้งกับสถาบันภายในประเทศ และสถาบันต่างประเทศทั้งกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อินเดีย จีน ออสเตรเลีย และฝรั่งเศส มีวารสารดำรงวิชาการเป็นวารสารทางวิชาการของคณะ (TCI Tier 1) ออกปีละ 2 ฉบับ มีโครงการวิจัยร่วมในลักษณะการวิจัยด้านวิชาการ งานด้านประยุกต์ และการบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา บุคลากรสายวิชาการได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากหน่วยงานภายในและภายนอกประมาณร้อยละ 35 มีเงินวิจัยสนับสนุนเฉลี่ย 417,893 บาทต่อคนต่อปี และมีบทความตีพิมพ์ในฐานข้อมูลวารสารนานาชาติปีละ 13 เรื่อง

การบริการวิชาการ คณะโบราณคดีให้บริการวิชาการแบบหารายได้และแบบไม่เก็บค่าตอบแทน ด้านการหารายได้ คณะฯ จัดอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ทั่วไป หลักสูตรด้านประวัติศาสตร์ศิลปะและภาษา การเป็นที่ปรึกษาและดำเนินงานด้านโบราณคดีและการจัดการมรดกวัฒนธรรม โดยมีจำนวนเฉลี่ยปีละ 30 โครงการ รายได้ปีละ 14.1 ล้านบาท (ปีงบประมาณ 2566-2568)

งบประมาณ ปี 2566-2568 คณะฯ ได้รับงบประมาณแผ่นดินเฉลี่ยปีละ 13.0 ล้านบาท รายได้จากค่าธรรมเนียมการศึกษาเฉลี่ยปีละ 26.8 ล้านบาท และรายได้งานบริการวิชาการและงานวิจัยเฉลี่ยปีละ 17.4 ล้านบาท รวมเฉลี่ย 57.2 ล้านบาท มีค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ย 52.06 ล้านบาท รายได้สุทธิประมาณ 5.14 ล้านบาท

ความเป็นมาตรฐาน คณะฯ ใช้เกณฑ์ EdPEx ประเมินและพัฒนาคุณภาพระดับคณะ และการประกันคุณภาพการศึกษา AUN-QA ระดับหลักสูตร ใน พ.ศ. 2568 หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี ได้รับการรับรองมาตรฐานสากลหลักสูตรระดับอาเซียน AUN-QA และสาขาวิชาโบราณคดีได้รับการจัดอันดับ QS World University Ranking by Subject ตั้งแต่ พ.ศ. 2566 โดยปัจจุบัน (พ.ศ. 2569) ได้รับการจัดอันดับในระดับที่ 101-150 ของโลก

2. ความท้าทายและการคาดการณ์สถานการณ์ในอนาคต

ระดับความ จำเป็น	การคาดการณ์สถานการณ์ในอนาคต	ความท้าทาย (แนวทางการแก้ไข)
สูง (ระยะสั้น)	1. แนวโน้มอัตราเด็กเกิดใหม่ลดลง เข้าสู่สังคมผู้สูงวัย โดยสมบูรณ์ และส่งผลชัดเจนต่อจำนวนผู้เข้าเรียนในระบบที่เริ่มลดลงใน พ.ศ. 2574	1. พัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนรูปแบบใหม่ แบบหน่วยกิตสะสม การอบรมหลักสูตร non-degree เฉพาะกลุ่ม โดยหลักสูตรเหล่านี้ต้อง เทียบโอนกับหลักสูตรในระบบเพื่อเพิ่มความคล่องตัว 2. หลักสูตรปริญญาโทเชิงประยุกต์ที่ส่งเสริมผู้เรียนด้านการฝึกปฏิบัติ เน้นการทำวิจัยและตอบโจทย์เฉพาะสายงาน 3. ส่งเสริมกิจกรรมประชาสัมพันธ์เช่นงานแนะแนว งานเปิดบ้าน งานเผยแพร่ความรู้สู่โรงเรียน
	2. ระบบการศึกษาแบบเดิมไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดงาน ผู้เรียนเลือกเรียนในระบบน้อยลง - การแข่งขันของสถาบันอุดมศึกษา	
	3. AI และ Digital Disruption ส่งผลให้เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว	1. ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับรายวิชาหรือหลักสูตร non-degree 2. ประยุกต์ใช้สำหรับพัฒนาระบบการบริหารจัดการ หรือประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาโครงการวิจัยขนาดใหญ่ เช่น การดิจิทัลไลซ์มรดกทางวัฒนธรรมในกรุงเทพฯ หรือชุมชนพื้นที่ศึกษาของคณะโบราณคดี
	4. เศรษฐกิจถดถอย เงินเฟ้อ และอัตราการว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้น ภาวะวิกฤตซ้อนวิกฤต	1. เตรียมความพร้อมด้านพื้นที่ ด้านอุปกรณ์ สนับสนุน การบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณและรายได้ จัดการองค์กรให้คล่องตัวและยืดหยุ่น และพัฒนาช่องทางการหารายได้เพิ่มเติม 2. ออกแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อภาวะเศรษฐกิจของผู้เรียน การสนับสนุนทุนและอุปกรณ์ที่สนับสนุนความพร้อมของนักศึกษาและบุคลากร
	5. ความเสี่ยงจากภาวะสงคราม วิกฤตด้านพลังงาน หรือการเปลี่ยนแปลงด้านรัฐภูมิศาสตร์ // ความเสี่ยงด้านมลพิษ PM 2.5 ที่เป็นวิกฤตที่เกิดขึ้นซ้ำทุกปี	
ปานกลาง (ระยะกลาง)	1. ความต้องการทักษะที่หลากหลายขึ้นของตลาดแรงงานครอบคลุมทั้งทักษะพื้นฐาน การคิด เทคโนโลยีและข้อมูล	1. พัฒนาหลักสูตร การอบรมระยะสั้น การที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย การแก้ปัญหาจากการฝึกปฏิบัติภายใต้การดูแลแนะนำของผู้สอน (เปลี่ยนจาก Lecturer เป็น Mentor)

ระดับความ จำเป็น	การคาดการณ์สถานการณ์ในอนาคต	ความท้าทาย (แนวทางการแก้ไข)
	2. สภาวะสุขภาพจิตของผู้ศึกษาและบุคลากรมีแนวโน้มถดถอย	1. มีระบบติดตามนักศึกษา ส่งเสริมระบบนิเวศน์สภาพแวดล้อมการศึกษาและการทำงานที่เหมาะสม รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมการเปิดรับ/ รับฟังทุกความเห็นอย่างตรงไปตรงมาของนักศึกษาและบุคลากร
	3. ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ	1. พัฒนาเตรียมความพร้อมด้านพื้นที่ความพร้อมด้านอุปกรณ์สนับสนุน การบริหารความเสี่ยงด้านการจัดการงบประมาณและรายได้ ด้วยความยืดหยุ่น
ต่ำ (ระยะยาว) และไม่แน่นอน	1. การเปลี่ยนระบบแนวคิดด้านการศึกษา (ไม่ติดกับระบบปริญญาแบบเดิม เปลี่ยนระบบใหม่) และการจ้างงาน (AI ถูกใช้ในการทำงานมากกว่าคน)	1. พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่มีใบรับรอง (micro-credentials) รับรองผลการประเมินสมรรถนะและการฝึกปฏิบัติงาน ส่งเสริมพัฒนาการใช้ AI ควบคู่กับการคิดวิเคราะห์ ทักษะสำหรับมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์
	2. ความเสี่ยงจากภาวะโรคระบาด	1. พัฒนาเตรียมความพร้อมด้านพื้นที่ ด้านอุปกรณ์สนับสนุน การบริหารความเสี่ยงด้านการจัดการงบประมาณและรายได้ มีการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น

3. วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมองค์กร

วิสัยทัศน์ สู่ทศวรรษที่ 8 ของคณะโบราณคดี การสร้างคุณค่าที่ยั่งยืนเพื่อสังคม

Towards the Eighth Decade of the Faculty of Archaeology: Creating Sustainable Value for Society

พันธกิจ

ยกระดับ เป็นสถาบันที่เป็นเลิศทางวิชาการ

บูรณาการ งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ

สืบสาน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

พัฒนา ต่อยอดทุนวัฒนธรรม เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

ค่านิยมองค์กร ARC

Academic ความรู้ความสามารถด้านวิชาการ

Responsibility ความรับผิดชอบ

Creativity ความคิดสร้างสรรค์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวิสัยทัศน์ (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2570-2573)

1. คุณค่าด้านการศึกษาและพัฒนานักศึกษา สร้างบัณฑิตตอบโจทย์ปัจจุบันและมีสมรรถนะสากล
2. คุณค่าด้านงานวิจัยและวิชาการ ศูนย์กลางความรู้และนวัตกรรมระดับประเทศและภูมิภาค
3. คุณค่าด้านการตอบแทนสังคม ส่งมอบคุณค่าที่จับต้องได้ให้สังคมและส่งเสริมภาพลักษณ์ของคณะ
4. คุณค่าด้านความมั่นคงยั่งยืน การจัดการเพื่อความมั่นคงระยะยาวขององค์กร

4. เป้าหมายความสำเร็จของคณะโบราณคดี รอบ 4 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2570-2573)

ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยนับ	Baseline	ค่าเป้าหมาย				
		2569	2570	2571	2572	2573	
1. ร้อยละของนักศึกษาที่มีทักษะเพิ่มสูงขึ้นภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนนักศึกษาต่างประเทศ (outbounds) และฝึกประสบการณ์ในรายวิชาสัมมนาการฝึกปฏิบัติงาน	ร้อยละ	80	80	85	85	90	
ข้อมูลจากแบบประเมินตนเองของนักศึกษาหลังเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนนักศึกษาและฝึกประสบการณ์ในรายวิชาติดตามผู้เรียนในระยะ 1-3 เดือนหลังจบกิจกรรม = <u>(จำนวนนักศึกษาที่ประเมินว่าได้รับการพัฒนาทักษะ x 100)</u> จำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่เข้าร่วมกิจกรรมและลงทะเบียนรายวิชาสัมมนาการฝึกปฏิบัติงาน							
2. ร้อยละของผู้เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตร คลังหน่วยกิต ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (non-degree) ที่นำไปใช้ประโยชน์หรือมีรายได้เพิ่ม	ร้อยละ	65	70	70	80	80	
ข้อมูลจากแบบสำรวจ ติดตามผู้เรียนในระยะ 3-12 เดือน ภายหลังจบการเรียนการสอนหลักสูตร = <u>(จำนวนผู้เรียน non-degree ที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือมีรายได้เพิ่ม x 100)</u> จำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่เข้าร่วมกิจกรรมและลงทะเบียนรายวิชาสัมมนาการฝึกปฏิบัติงาน							
3. ร้อยละของงานวิจัย/ บริการวิชาการที่ใช้ประโยชน์เพื่อจัดทำแผน นโยบาย และหรือการจัดการมรดกวัฒนธรรมโดยหน่วยงานภายนอก	ร้อยละ	เก็บข้อมูล 2569	20	20	25	25	
ข้อมูลการสำรวจหน่วยงานภายนอกที่ใช้ข้อมูลงานวิจัย/ งานนวัตกรรม /งานบริการวิชาการเพื่อจัดทำแผน นโยบาย และการจัดการมรดกวัฒนธรรม - การติดตามปีละ 1 ครั้ง = <u>(จำนวนหน่วยงานที่ใช้ประโยชน์ x 100)</u> จำนวนหน่วยงานทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม							
4. อัตราการเพิ่มเงินรายได้สุทธิจากงานบริการวิชาการของคณะโบราณคดี	ร้อยละ	57.6	5	5	8	8	
เงินรายได้สุทธิจากงานบริการวิชาการของคณะหมายถึงเงินค่าธรรมเนียมค่าบริการวิชาการส่วนที่คณะได้รับร้อยละ 8 และเงินคงเหลือสุทธิจากโครงการบริการวิชาการของสำนักงานคณบดี คณะโบราณคดี ปี 2568: 1.65 ล้านบาท, ปี 2569: 2.60 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 57.6 = <u>(เงินรายได้สุทธิปัจจุบัน – เงินรายได้สุทธิปีก่อนหน้า) x 100</u> เงินรายได้สุทธิปีก่อนหน้า							

5. เป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จของคณะโบราณคดี รอบ 4 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2570-2573)

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์/ ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	Baseline	ค่าเป้าหมาย				
		2569	2570	2571	2572	2573	
คุณค่าด้านการศึกษาและพัฒนานักศึกษา สร้างบัณฑิตตอบโจทย์ปัจจุบันและมีสมรรถนะสากล							
1. ร้อยละอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี	ร้อยละ	89	90	90	92	92	
$= \frac{\text{จำนวนนักศึกษาที่คงอยู่ทั้งหมด 4 ปี} \times 100}{\text{จำนวนนักศึกษาชั้นทะเบียนนักศึกษาทั้งหมด 4 ปี}}$							
2. ร้อยละของนักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชาบูรณาการและมีผลการประเมินทักษะที่เกี่ยวข้องในระดับสูงขึ้น	ร้อยละ	เก็บข้อมูล 2570	70	70	80	80	
$\text{ข้อมูลจากแบบประเมินทักษะนักศึกษาหลังผ่านรายวิชาบูรณาการ (วิชาพื้นฐาน SU และวิชาสาขาของคณะโบราณคดี)}$ $= \frac{\text{จำนวนนักศึกษาที่ผ่านแบบประเมินทักษะ} \times 100}{\text{จำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่ลงทะเบียนในรายวิชา}}$							
3. จำนวนของโรงเรียน/ สถาบัน/ หน่วยงานภายนอกที่นำสื่อ/ นวัตกรรมไปใช้ประโยชน์	จำนวน หน่วยงาน	2*	3	3	5	5	
$\text{ข้อมูลจากการสำรวจหน่วยงานภายนอกที่ใช้สื่อ นวัตกรรม แอปพลิเคชัน ของคณะ และหนังสือ บันทึก ขออนุญาตนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ - การติดตามปีละ 1 ครั้ง}$ $\text{*อ้างอิงจากหนังสือราชการ บันทึกขอความอนุเคราะห์ที่ส่งถึงคณบดีคณะโบราณคดี}$							
4. ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง/ ผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรี	ร้อยละ	89.8	85	85	90	90	
คุณค่าด้านงานวิจัยและวิชาการ ศูนย์กลางความรู้และนวัตกรรมระดับประเทศและภูมิภาค							
5. จำนวนรวมการดาวน์โหลดผลงานวิจัย หนังสือ ตำรา ผลงานของบุคลากรและนักศึกษาคณะโบราณคดีเผยแพร่ในรูปแบบไฟล์ดิจิทัลผ่านเว็บไซต์ของคณะโบราณคดี (ผ่าน plugin Download Monitor)	ครั้ง	เก็บข้อมูล 2570	50	50	100	100	
6. จำนวนผลงานวิจัยที่ได้รับตีพิมพ์ร่วมกันระหว่างบุคลากรและคณบดีนักวิจัยต่างประเทศ	เรื่อง	5	5	5	7	7	
7. อันดับ QS World University Ranking by Subject (Archaeology)	อันดับ	101-150	101-150	101-150	51-100	51-100	

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์/ ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	Baseline	ค่าเป้าหมาย				
		2569	2570	2571	2572	2573	
คุณค่าด้านการตอบแทนสังคม ส่งมอบคุณค่าที่จับต้องได้ให้สังคมและส่งเสริมภาพลักษณ์ของคณะ							
8. มูลค่าผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI-Social Return on Investment) จากโครงการบริการวิชาการ	ค่า ratio	เก็บข้อมูล 2569	≥2	≥2	≥3	≥3	
9. ร้อยละของชุมชน/ โรงเรียน/ หน่วยงานที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้คณะโบราณคดี ผ่านแพลตฟอร์ม ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ และงานบริการวิชาการ	ร้อยละ	เก็บข้อมูล 2569	20	20	30	30	
ข้อมูลการสำรวจหน่วยงานที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ของคณะโบราณคดี และหนังสือ บันทึก ขออนุญาตฯ หน้าข้อมูลไปใช้ประโยชน์ - การติดตามปีละ 1 ครั้ง = <u>(จำนวนหน่วยงานที่ใช้ประโยชน์ x 100)</u> จำนวนหน่วยงานทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม							
10. ร้อยละของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างคณะโบราณคดี ชุมชน สถาบัน และหน่วยงานภายนอก (MoU) ที่มีการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมร่วม (active MoU)	ร้อยละ	70	70	70	80	80	
= <u>(จำนวนเครือข่าย MoU ในระดับมหาวิทยาลัยและคณะที่มีกิจกรรม x 100)</u> จำนวนรวมเครือข่าย MoU ในระดับมหาวิทยาลัยและคณะ							
คุณค่าด้านความมั่นคงยั่งยืน การจัดการเพื่อความมั่นคงระยะยาวขององค์กร							
11. กำไรสุทธิ (เงินคงเหลือ) เงินรายได้ค่าธรรมเนียมการศึกษา	ร้อยละ	8	8.5	8.5	10	10	
12. ร้อยละของกระบวนการทำงานระบบดิจิทัลในระดับคณะ (กระบวนการที่ลดการใช้กระดาษมากกว่าร้อยละ 80)	ร้อยละ	25	30	30	50	50	
*ข้อมูลระบบงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและบริหาร และการจัดการเรียนการสอน โดยนับเฉพาะกระบวนการทำงานที่พัฒนาขึ้นในระดับคณะ = <u>(จำนวนระบบงานในระดับคณะที่ลดการใช้กระดาษมากกว่าร้อยละ 80 x 100)</u> จำนวนระบบงานทั้งหมดในระดับคณะ							
13. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาและบุคลากรต่อความปลอดภัยของพื้นที่ทางกายภาพของคณะ	ร้อยละ	85	85	85	90	90	